श्रीमद् भागवत का यह सार
भगवद् भक्ति ही आधार

શ્રી મદ્‌ભાગવત રસિક કુટુંબ

UG-11.15 - તૃતીય સોપાન

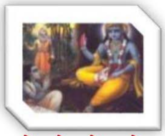

स्व धाम प्रस्थान को देखो हो रहे श्री कृष्ण तैयार।
उद्धृत किए उद्धव समक्ष अद्‌भुत अनमोल उद्‌गार।।

નારાયણં(ન્) નમસ્કૃત્ય, નરં(ઞ્) ચૈવ નરોત્તમમ્.
દેવીં(મ્) સરસ્વતીં(મ્) વ્યાસં(ન્), તતો જયમુદીરયેત્.

નામસઙ્કીર્તનં(મ્) યસ્ય, સર્વપાપપ્રણાશનમ્.
પ્રણામો દુ:ખશમનસ્, તં(ન્) નમામિ હરિં(મ્) પરમ્.

શ્રીમદ્‌ભાગવતમહાપુરાણમ્
એકાદશઃ સ્કન્ધઃ
.. અથ પઞ્ચદશોઽધ્યાયઃ - ૧૫ ..

શ્રીભગવાનુવાચ

જિતેન્દ્રિયસ્ય યુક્તસ્ય, જિતશ્વાસસ્ય યોગિનઃ .
મયિ ધારયતશ્ચેત ઉપતિષ્ઠન્તિ સિદ્ધયઃ .. ૧..

જિતશ્વા + સસ્ય, ધારયતશ્ + ચેત

ઉદ્ધવ ઉવાચ

કયા ધારણયા કાસ્વિત્, કથં(વ્) સ્વિત્ સિદ્ધિરચ્યુત .
કતિ વા સિદ્ધયો બ્રૂહિ, યોગિનાં(મ્) સિદ્ધિદો ભવાન્ .. ૨..

સિદ્ધિ + રચ્યુત

શ્રીભગવાનુવાચ

સિદ્ધયોઽષ્ટાદશ પ્રોક્તા, ધારણાયોગપારગૈઃ .

તાસામષ્ટૌ મત્પ્રધાના, દશૈવ ગુણહેતવઃ .. ૩..

ધારણા + યોગપારગૈઃ

અણિમા મહિમા મૂર્તેર્ લઘિમા પ્રાપ્તિરિન્દ્રિયૈઃ .

પ્રાકામ્યં(મ્) શ્રુતદૃષ્ટેષુ, શક્તિપ્રેરણમીશિતા .. ૪..

પ્રાપ્તિ + રિન્દ્રિયૈઃ, શક્તિ + પ્રેરણ + મીશિતા

ગુણેષ્વસ(ઙ્)ગો વશિતા, યત્કામસ્તદવસ્યતિ .

એતા મે સિદ્ધયઃ(સ્) સૌમ્ય, અષ્ટાવૌત્પત્તિકા મતાઃ .. ૫..

યત્કામસ્ + તદ + વસ્યતિ, અષ્ટા + વૌત્ + પત્તિકા

અનૂર્મિમત્ત્વં(ન્) દેહેઽસ્મિન્, દૂરશ્રવણદર્શનમ્ .

મનોજવઃ(ખ્) કામરૂપં(મ્), પરકાયપ્રવેશનમ્ .. ૬..

અનૂર્ + મિમત્ + ત્વં(ન્),

દૂર + શ્રવણ + દર્શનમ્ ,પરકા + યપ્રવેશનમ્

સ્વચ્છન્દમૃત્યુર્દેવાનાં(મ્) સહક્રીડાનુદર્શનમ્ .

યથાસ(ઙ્)કલ્પસં(વ્)સિદ્ધિ-રાજ્ઞાપ્રતિહતાગતિઃ .. ૭..

સ્વચ્છન્દ + મૃત્યુર્ + દેવાનાં(મ્), સહ + ક્રીડા + નુદર્શનમ્

યથા + સ(ઙ્)કલ્પ + સં(વ્)સિદ્ધિ + રાજ્ઞા + પ્રતિ + હતાગતિઃ

ત્રિકાલજ્ઞત્વમદ્વન્દ્વં(મ્) પરચિત્તાદ્યભિજ્ઞતા .

અગ્ન્યર્કામ્બુવિષાદીનાં(મ્) પ્રતિષ્ટમ્ભોઽપરાજયઃ .. ૮..

ત્રિકા + લજ્ઞત્વ + મદ્વન્દ્વં(મ્), પરચિત્તા + દ્યભિજ્ઞતા

અગ્ન્યર્ + કામ્બુ + વિષાદીનાં(મ્) ,પ્રતિષ્ + ટમ્ભોઽ + પરાજયઃ

એતાશ્ચોદ્દેશતઃ(ફ્)પ્રોક્તા, યોગધારણસિદ્ધયઃ .

યયા ધારણયા યા સ્યાદ્, યથા વા સ્યાન્નિબોધ મે .. ૯..

એતાશ્ + ચોદ્ + દેશતઃ(ફ્),

યોગ + ધારણ + સિદ્ધયઃ ,સ્યાન્ + નિબોધ

ભૂતસૂક્ષ્માત્મનિ મયિ, તન્માત્રં(ન્) ધારયેન્મનઃ .

અણિમાનમવાપ્નોતિ, તન્માત્રોપાસકો મમ .. ૧૦..

ભૂત + સૂક્ષ્માત્ + મનિ, અણિમા + નમ + વાપ્નોતિ ,તન્માત્રો + પાસકો

મહત્યાત્મન્મયિ પરે, યથાસં(વ્)સ્થં(મ્) મનો દધત્ .

મહિમાનમવાપ્નોતિ, ભૂતાનાં(ગ્) ચ પૃથક્ પૃથક્ .. ૧૧..

મહત્યાત્ + મન્મયિ, મહિમા + નમ + વાપ્નોતિ

પરમાણુમયે ચિત્તં(મ્), ભૂતાનાં(મ્) મયિ રં(ગ્)જયન્ .

કાલસૂક્ષ્માર્થતાં(મ્) યોગી, લઘિમાનમવાપ્નુયાત્ .. ૧૨..

પરમા + ણુમયે, કાલ + સૂક્ષ્માર્ + થતાં(મ્), લઘિમા + નમ + વાપ્નુયાત્

ધારયન્ મય્યહં(ન્)તત્ત્વે, મનો વૈકારિકેઽખિલમ્ .

સર્વેન્દ્રિયાણામાત્મત્વં(મ્), પ્રાપ્તિં(મ્) પ્રાપ્નોતિ મન્મનાઃ .. ૧૩..

વૈકા + રિકેઽ + ખિલમ્ ,સર્વેન્દ્રિયા + ણામાત્ + મત્વં(મ્)

મહત્યાત્મનિ યઃ(સ્) સૂત્રે, ધારયેન્મયિ માનસમ્ .

પ્રાકામ્યં(મ્) પારમેષ્ઠ્યં(મ્) મે, વિન્દતેઽવ્યક્તજન્મનઃ .. ૧૪..

મહત્ + યાત્ + મનિ ,ધારયેન્ + મયિ , વિન્દતેઽ + વ્યક્ત + જન્મનઃ

વિષ્ણૌ ત્ર્યધીશ્વરે ચિત્તં(ન્), ધારયેત્ કાલવિગ્રહે .

સ ઈશિત્વમવાપ્નોતિ, ક્ષેત્રક્ષેત્રજ્ઞચોદનામ્ .. ૧૫..

ઈશિત્ + વમ + વાપ્નોતિ, ક્ષેત્ર + ક્ષેત્રજ્ઞ + ચોદનામ્

નારાયણે તુરીયાખ્યે, ભગવચ્છબ્દશબ્દિતે .

મનો મય્યાદધદ્ યોગી, મદ્ધર્મા વશિતામિયાત્ .. ૧૬..

ભગવચ્ + છબ્દ + શબ્દિતે,

મય્યા + દધદ્ ,વશિતા + મિયાત્

નિર્ગુણે બ્રહ્મણિ મયિ, ધારયન્ વિશદં(મ્) મનઃ .

પરમાનન્દમાપ્નોતિ, યત્ર કામોઽવસીયતે .. ૧૭..

પરમા + નન્દમાપ્ + નોતિ

શ્વેતદ્વીપપતૌ ચિત્તં(મ્), શુદ્ધે ધર્મમયે મયિ .

ધારયઞ્છ્વેતતાં(મ્) યાતિ, ષડૂર્મિરહિતો નરઃ .. ૧૮..

શ્વેતદ્ + વિપપતૌ, ધારયઞ્ + છ્વેતતાં(મ્), ષડૂર્ + મિરહિતો

મય્યાકાશાત્મનિ પ્રાણે, મનસા ઘોષમુદ્વહન્ .

તત્રોપલબ્ધા ભૂતાનાં(મ્), હં(વ્)સો વાચઃ(શ્) શૃણોત્યસૌ .. ૧૯..

મય્યા + કાશાત્ + મનિ, ઘોષમુદ્ + વહન્ ,તત્રો + પલબ્ધા

ચક્ષુસ્ત્વષ્ટરિ સં(ય્)યોજ્ય, ત્વષ્ટારમપિ ચક્ષુષિ .

માં(ન્) તત્ર મનસા ધ્યાયન્, વિશ્વં(મ્) પશ્યતિ સૂક્ષ્મદૃક્ .. ૨૦..

ચક્ષુસ્ + ત્વષ્ટરિ,ત્વષ્ટા + રમપિ

મનો મયિ સુસં(ય્)યોજ્ય, દેહં(ન્) તદનુ વાયુના .

મદ્ધારણાનુભાવેન, તત્રાત્મા યત્ર વૈ મનઃ .. ૨૧..

મદ્ + ધારણા + નુભાવેન

યદા મન ઉપાદાય, યદ્ યદ્ રૂપં(મ્) બુભૂષતિ .

તત્તદ્ ભવેન્મનોરૂપં(મ્), મદ્યોગબલમાશ્રયઃ .. ૨૨..

ભવેન્ + મનોરૂપં(મ્), મદ્યો + ગબ + લમાશ્રયઃ

પરકાયં(મ્) વિશન્ સિદ્ધ, આત્માનં(ન્) તત્ર ભાવયેત્ .

પિણ્ડં(મ્) હિત્વા વિશેત્ પ્રાણો, વાયુભૂતઃ(ષ્) ષડઙ્ઘ્રિવત્ .. ૨૩..

પાષ્ણ્યાઽઽપીડ્ય ગુદં(મ્) પ્રાણં(મ્), હૃદુરઃ(ખ્)કણ્ઠમૂર્ધસુ .

આરોપ્ય બ્રહ્મરન્ધ્રેણ, બ્રહ્મ નીત્વોત્સૃજેત્તનુમ્ .. ૨૪..

પાર્ + ષ્ણ્યાઽઽ + પીડ્ય , હૃદુરઃ(ખ્) + કણ્ઠ + મૂર્ધસુ ,નીત્વોત્ + સૃજેત્ + તનુમ્

વિહરિષ્યન્ સુરાક્રીડે, મત્સ્થં(મ્) સત્ત્વં(મ્) વિભાવયેત્ .

વિમાનેનોપતિષ્ઠન્તિ, સત્ત્વવૃત્તીઃ(સ્) સુરસ્ત્રિયઃ .. ૨૫..

વિમાનેનો + પતિષ્ઠન્તિ

યથા સં(ઙ્)કલ્પયેદ્ બુદ્ધ્યા, યદા વા મત્પરઃ(ફ્) પુમાન્ .

મયિ સત્યે મનો યું(ઞ્) જં(વ્)સ્ તથા તત્ સમુપાશ્નુતે .. ૨૬..

સમુપાશ્ + નુતે

યો વૈ મદ્ભાવમાપન્ન, ઈશિતુર્વશિતુઃ(ફ્) પુમાન્ .

કુતશ્ચિન્ન વિહન્યેત, તસ્ય ચાજ્ઞા યથા મમ .. ૨૭..

ઈશિતુર્ + વશિતુઃ(ફ્), કુતશ્ + ચિન્ + ન

મદ્ભક્ત્યા શુદ્ધસત્ત્વસ્ય, યોગિનો ધારણાવિદઃ .

તસ્ય ત્રૈકાલિકી બુદ્ધિર્- જન્મમૃત્યૂપબૃં(વ્)હિતા .. ૨૮..

જન્મમૃત્યૂ + પબૃં(વ્)હિતા

અગ્ન્યાદિભિર્ન હન્યેત, મુનેર્યોગમયં(મ્) વપુઃ .

મદ્યોગશ્રાન્તચિત્તસ્ય, યાદસામુદકં(મ્) યથા .. ૨૯..

અગ્ન્યા + દિભિર્ + ન, મુનેર્ + યોગમયં(મ્)

મદ્યો + ગશ્રાન્ + તચિત્તસ્ય , યાદસા + મુદકં(મ્)

મદ્વિભૂતીરભિધ્યાયન્, શ્રીવત્સાસ્ત્રવિભૂષિતાઃ .

ધ્વજાતપત્રવ્યજનૈઃ(સ્), સ ભવેદપરાજિતઃ .. ૩૦..

મદ્ + વિભૂતી + રભિ + ધ્યાયન્ ,

શ્રીવત્સાસ્ + ત્રવિભૂષિતાઃ , ધ્વજા + તપત્ર + વ્યજનૈઃ(સ્)

ઉપાસકસ્ય મામેવં (મ્), યોગધારણયા મુનેઃ .

સિધ્ધયઃ(ફ્) પૂર્વકથિતા, ઉપતિષ્ઠન્ત્યશેષતઃ .. ૩૧..

યોગધા + રણયા, ઉપ + તિષ્ઠન્ત્ય + શેષતઃ

જિતેન્દ્રિયસ્ય દાન્તસ્ય, જિતશ્વાસાત્મનો મુનેઃ .

મધ્ધારણાં(ન્) ધારયતઃ(ખ્), કા સા સિધ્ધિઃ(સ્) સુદુર્લભા .. ૩૨..

જિતશ્ + વાસાત્ + મનો

અન્તરાયાન્ વદન્ત્યેતા, યું(ઞ્) જતો યોગમુત્તમમ્ .

મયા સમ્પધમાનસ્ય, કાલક્ષપણહેતવઃ .. ૩૩..

સમ્પધ + માનસ્ય, કાલ + ક્ષપણ + હેતવઃ

જન્મૌષધિતપોમન્ત્રૈર્- યાવતીરિહ સિધ્ધયઃ

યોગેનાપ્નોતિ તાઃ(સ્) સર્વા, નાન્યૈર્યોગગતિ(મ્) વ્રજેત્ .. ૩૪..

જન્મૌ + ષધિતપો + મન્ત્રૈર્ ,

યોગેનાપ્ + નોતિ ,નાન્યૈર્ + યોગગતિ(મ્)

સર્વાસામપિ સિધ્ધીનાં(મ્), હેતુઃ(ફ્) પતિરહં(મ્) પ્રભુઃ .

અહં(મ્) યોગસ્ય સાં(ઙ્)ખ્યસ્ય, ધર્મસ્ય બ્રહ્મવાદિનામ્ .. ૩૫..

અહમાત્માન્તરો બાહ્યોડ-નાવૃતઃ(સ્) સર્વદેહિનામ્ .

યથા ભૂતાનિ ભૂતેષુ બહિરન્તઃ(સ્) સ્વયં(ન્) તથા .. ૩૬..

ઇતિ શ્રીમદ્ભાગવતે મહાપુરાણે પારમહં(વ્)સ્યાં(મ્)

સં(વ્)હિતાયામેકાદશસ્કન્ધે પઞ્ચદશોઽધ્યાયઃ .. ૧૫..

ૐ પૂર્ણમદઃ(ફ્) પૂર્ણમિદં(મ્) પૂર્ણાત્પૂર્ણમુદચ્યતે

પૂર્ણસ્ય પૂર્ણમાદાય પૂર્ણમેવાવશિષ્યતે.

ૐ શાન્તિઃ(શ્) શાન્તિઃ(શ્) શાન્તિઃ.